

GAZETA de Moșna

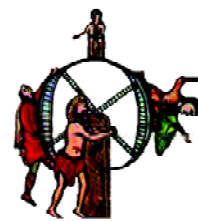
PUBLICAȚIE DE INFORMAȚIE A CONSILIULUI LOCAL - PRIMĂRIA COMUNEI MOȘNA

ȘI ASOCIAȚIEI VECINĂȚĂȚILE MOȘNEI,

CU SPRIJINUL ASOCIAȚIEI ECOMUZEUL REGIONAL SIBIU

ANUL II, NUMĂRUL 5, Octombrie 2014 - apare în comuna Moșna

și se distribuie în municipiile Mediaș și Sibiu și în localitățile ecomuzeu

Romanian Villages

Explore a village and discover centuries old architecture and traditional ways of life

BINE AȚI VENIT LA MOȘNA!

primarul comunei Moșna - Eugen Roba

O nouă ediție a gazetei comunei Moșna și ediția a opta a festivalului Verzei îmi dă posibilitatea să urez un sincer și călduros **BINE AȚI VENIT** tuturor celor care iubesc comuna Moșna, dar și celor care doresc să o cunoască.

Festivalul Verzei de la Moșna pregătește anual o ofertă culturală diversificată în care activitățile culturale și educaționale se îmbină cu divertismentul pentru dezvoltarea unei comunități cu o identitate puternică și pentru animarea unei regiuni turistice atractive. Programul festivalului oferă oportunitatea gospodărilor și agricultorilor din zonă să-și etaleze recolta în concursul defilării cadelor decorate cu produsele locale, vedeta fiind varza de Moșna.

Localnicii, vecinii și vizitatorii au parte de programe artistice cu cei mai recunoscuți artiști ai muzicii și dansului popular românesc.

Anual reprezentanți ai etniilor ce alcătuiesc comunitatea au ocazia să-și manifeste tradițiile moștenite rezultând un melanj cultural diversificat și atractiv, caracteristic zonei. Este momentul când tinerii vor îmbrăca porturile populare reinviind cântecul și dansul străbun. Copiii le sunt rezervate activități ludice și educaționale de dezvoltare a culturii generale și a personalității. Valoarea festivalului este întregită de organizarea unei conferințe de dezbatere a temelor de interes local cu invitați din partea celor mai înalte instituții. Atmosfera festivalului este completată de târgul de produse locale, de unde vizitatorii își pot procura varză de Moșna și alte produse bio direct de la producători. Biserica fortificată, colecția muzeală din incintă și gospodăriile din cadrul ecomuzeului regional Moșna pot fi vizitate gratuit, fiind incluse în circuite interactive.

(continuare în pagina 2)

Dumnezeu să binecuvânteze ...

În această lună de octombrie,
...când frunze ruginii cad pe cărări,
...la câteva zile de acest frumos festival al verzei, la care participăm cu mic cu mare,
...în această lună de toamnă când întreaga natură își scutură podoabele sale,
...când sămânța aruncată primăvara care

a trecut de harnicii agricultori a adus rod înșutit,

...la acest festival la care au participat - în fiecare an, înalte personalități, și în mod special i-aș aminti pe domnul președinte al Consiliului Județean Sibiu, Ioan Cindrea, domnul prefect Ovidiu Sitterli, domnul senator Viorel Arcaș, alături de domnul primar Eugen Roba și întreaga echipă a administrației care a ajutat la construcția casei de pe pământ a creatorului ceresc, cărora le mulțumim pentru sprijinul și ajutorul acordat,

...la acest festival al verzei care nu poate începe fără a mulțumi lui Dumnezeu pentru darurile sale cele bogate pe care ni le-a dat, festival unde ne plecăm genunchii inimii înălțând glas de rugăciune, mulțumind lui Dumnezeu pentru ajutorul neprecupețit dat nouă, aducându-ne aminte de frumoasele cuvine pe care odinioară le rostea Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, zicând: „Fără de Mine nu veți putea face nimic”;

...în această lună de toamnă când întreaga natură își așterne covor arămiu și peste mult timp se pregătește pentru odihna de iarnă, la 14 octombrie, ...

Biserica ortodoxă de pretutindeni prăznuiește pe Cuvioasa Paraschiva.

Această floare aleasă a Bisericii este însoțită, în chip deosebit, în Moldova, întrucât mai bine de 350 de ani, moaștele ei se găsesc la Iași, fiind izvor de binecuvântare pentru toți care o cheamă în rugăciune să fie mijlocitoare către Preamilostivul Dumnezeu.

(continuare în pagina 3)

Sașii - din nou - acasă, în Moșna

pag. 8

CHARTS - Culture & Heritage Added-value to Regional policies for Tourism Sustainability

Proiectul INTERREG IVC CHARTS

la final, în Grecia

pagina 5

**România a prezentat
Sibiul și Ecomuzeul regional**

PIVNȚA BUNICHII - INFO 1

pagina 4, 6

Rețeaua de Biblionet Sibiu

**se extinde prin deschiderea unei noi biblioteci
publice în localitatea Moșna**

- vineri, 10 octombrie 2014, ora 17:00 -

Este dificil să descriu în doar câteva cuvinte rostul bibliotecii publice într-o comunitate, așa cum oricui îi este greu să vorbească despre ceea ce iubește cu adevărat. Dar, dincolo de cuvinte sunt faptele, care în cazul de față, adună într-un șir instituțional 35 de biblioteci publice de pe întreg teritoriul județului Sibiu, reinventate, reamenajate și dotate cu echipamente IT capabile să ofere servicii de informare și documentare în conformitate cu timpul pe care-l trăim. Secolul XXI este secolul informației, iar contemporanii acestui timp pot beneficia liber și gratuit de informație, care nu mai reprezintă nici lux, nici capriciu, ci un drept de care se pot bucura toți oamenii, indiferent dacă locuiesc într-un conglomerat urban sau într-un sat românesc hotărât să-și păstreze identitatea și cât mai mulți tineri cu un rost, aproape.

Știu că mulți asociază bibliotecile publice cu spații prăfuite, cu podele scârțâitoare și cu

rafturi strâmbe, pline cu cărți pe care nu le-a citit nimeni, niciodată. Dar, mai știu că biblioteca publică reprezintă marca de prestigiu a oricărei comunități pentru că felul în care funcționează acest tip de serviciu oglindește înțelegerea oamenilor și dragostea lor pentru cunoaștere. Și, mai știu că biblioteca nu este un depozit desuet de carte, ci o provocare în procesul continuu al dezvoltării personale și profesionale, un spațiu de socializare, un loc primitor în care se organizează șezători, serbări cu cântece tradiționale, seri cu povești de odinioară, expoziție de fotografii cu chipuri și evenimente aproape uitate, cu debateri publice, un spațiu confortabil în care se organizează cursuri de inițiere în utilizarea calculatorului pentru cei care n-au prins timpurile în care se învață din primii ani de școală acest tip de tehnologie avansată care, iată, a transformat felul de a comunica, la nivel individual și global.

(continuare în pagina 2)

Programul manifestărilor FESTIVALUL VERZEI 2014 Ediția VIII

Vineri - 10.10.2014

Orele 17,00 - Conferință „Turismul rural în sate ecomuzeu”

Inaugurarea Bibliotecii comunale Moșna și a sălii de conferințe Ecomuzeu Moșna.

Organizatori: Primăria Comunei Moșna - Consiliul Local Moșna, Consiliul județean Sibiu, Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Școala St. L. Roth Moșna, Asociația Vecinătățile Moșnei, Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu, G.A.L. Podișul Mediașului, Asociația Județeană de Turism Sibiu, INCDET București, Autoritatea Națională pentru Turism, Casa Parohială Evanghelică St. L. Roth Moșna.

Locație: Sală de conferințe Ecomuzeu Moșna nr.524

Orele 19, 00 Seară de Jazz

Sâmbătă - 11.10.2014

Radio Vacanța Moșna - prezintă Cornel Fugaciu

Ora 9,30 - Primirea invitaților la Primăria Comunei Moșna

Ora 10,00 - Parada recoltei în centrul istoric al comunei

TÂRGUL DE SĂNĂTATE - Fundația Romtens

Ora 10,30 - Vizitarea circuitului ecomuzeu - intrare gratuită pentru vizita oficialităților, invitaților și a presei

Organizatori: Primăria Comunei Moșna - Școala „St. L. Roth” Moșna - Asociația Vecinătățile Moșnei - Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu,

Ora 13,00 - Spectacol folcloric **FESTIVALUL VERZEI**

Recitaluri ale interpreților: Viorica Telcean, Camelia și Traian Stoiță, Maria Dan Păucean, Ovidiu Crăciun Bibolar, Ovidiu Nedeff Cumpian; Cenaclul „Lumina lină” (Sibiu) - condus de pr. Cătălin Dumitrescu

Organizatori: Primăria Comunei Moșna și CJCPCT „Cindrelul Junii” Sibiu - Autoritatea Națională pentru Turism

Ora 20,00 - Discotecă în aer liber pentru tineret

Ora 22,00 - Foc de artificii

DUMINICĂ 12.10.2014

Târg de produse tradiționale în centrul istoric al comunei Moșna

Sponsori: ROMGAZ - MEDIMPACT - TEMELCO

Primarul Comunei Moșna Eugen Roba

Primăria Comunei Moșna multumește tuturor pentru sprijinul acordat organizării Festivalului Verzei-2014 și în mod deosebit societăților comerciale: SNGN ROMGAZ

SC MEDIMPACT

TEMELCO

BINE AȚI VENIT LA MOȘNA!

(continuare din pagina 1)

Festivalul a început de Comuna Moșna și Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu în 2007 – Sibiu – Capitală Culturală Europeană valorificându-se o tradiție seculară de tradiții ecologice în cultivarea legumelor pe Valea Moșnei. În fiecare an s-a organizat festivalul dezbătându-se problemele reale ale agriculturii tradiționale, legătura dintre produse agricole de calitate și turism, festivalul fiind singurul de profil din județul Sibiu, impunându-se în agenda culturală județeană ca un eveniment de marcă interjudețean.

Valea Moșnei este cunoscută încă din evul mediu pentru legumicultura tradițională practică, "varza de Moșna" reprezentând un veritabil brand microregional, cunoscut și recunoscut pe toată Valea Târnavelor. Chiar dacă legumicultura nu a ocupat suprafețe mari de teren, lunca Moșnei a făcut renumită varza dar și ridichiile.

Obiectivele specifice ale Festivalului Verzei din Moșna sunt:

- a) promovarea meșteșugurilor și legumiculturii ecologice și a tradițiilor în viața cotidiană locală;
- b) încurajarea producătorilor locali în desfășurarea produselor tradiționale;
- c) promovarea și conservarea patrimoniului cultural material și imaterial prin vizitarea caselor – muzeu viu din Circuitul Ecomuzeului în localitatea Moșna (casa tradițională săsească - moara tradițională – gospodăria tradițională cu o vechi stupină – veche gospodărie cu vizitarea pivniței originale cu grinzile datate la 1724); trebuie specificat faptul că acest circuit pune în evidență, pe

strada Principală (Anger) și Ulița Nouă, cele 24 de case unice în Transilvania, prin organizarea gospodăriilor (care au șurile dispuse spre stradă, iar casele în spatele curților pe versantul dealului, astfel încât pivnițele nu sunt afectate de pânza freatică)

d) promovarea patrimoniului natural - sit Natura 2000 (SPA) Podișul Hârtibaciului (care cuprinde, parțial, comuna Moșna)

Trebuie să mulțumesc în numele meu organizatorilor și partenerilor:

Primăria Comunei Moșna – Consiliul Local Moșna, Consiliul județean Sibiu, C.N.M. Astra Sibiu, C.J. C.P.C Cindrelul Junii Sibiului, Biblioteca ASTRA Sibiu, Școala St. L. Roth Moșna, Asociația Vecinătățile Moșnei, Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu, Biserica Evanghelică Moșna, Casa Parohială, Casa Parohială Evanghelică St. L. Roth Moșna.

Dar și sponsorilor: SNGN ROMGAZ SA și S.C. MEDIMPACT S.A. MEDIAȘ

În acest an am pregătit momente noi în organizarea festivalului:

- deschiderea noii biblioteci comunale și a bibliotecii, respectiv a sălii de conferințe din Moșna, la sediul Ecomuzeului și a Vecinătăților Moșnei – Moșna nr. 542, în parteneriat cu Biblioteca ASTRA Sibiu,

- organizarea promovării manifestării cu sprijinul Autorității Naționale pentru Turism din România (ANT) și al Asociației Județene de Turism – AJT Sibiu

Le mulțumim tuturor și le urăm un sejur minunat în Moșna!

*Primar Comuna Moșna
Eugen Roba*

Rețeaua de Biblionet Sibiu

se extinde prin deschiderea unei noi biblioteci

publice în localitatea Moșna

- vineri, 10 octombrie 2014, ora 17:00 -

(continuare din pagina 1)

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu prin intermediul departamentului Metodic. Comunicare. Programe a făcut posibilă derularea programului Biblionet pe o perioadă de 3 ani, timp în care au fost dotate 35 de biblioteci publice cu 135 de calculatoare și echipamente periferice, în valoare de 772.216 lei (soft&echipament).

Programul Biblionet a ajuns și la Moșna, unde pe lângă donația echipamentelor IT (4 calculatoare, soft-uri și periferice) a făcut să fie posibilă amenajarea unui centru cultural cu bibliotecă publică într-o locație nouă, cu o colecție de carte îmbunătățită. Această realizarea nu ar fi fost posibilă fără aportul și înțelegerea autorităților publice locale, a d-lui primar Eugen Roba și a întregii sale echipe, a căror contribuție merită să fie un exemplu în ceea ce bibliotecarii numesc „poveste de succes cu eroi contemporani”.

Am ales ca temă a conceptului pentru biblioteca publică din Moșna „Pasărea Măiastră”, care aduce un element în plus la atmosfera de poveste a comunei și a satelor sale aparținătoare. De la bătrânii satului am aflat că pe cerul locului zboară, nevăzute, legende de la începutul lumii și de la primii oameni care au pus temelia acestei așezări, toate având ca element de bază zborul, libertatea și renașterea, motiv pentru care biblioteca nu putea funcționa în afara acestor elemente identitare.

Astfel, cei care vor trece pragul noii biblioteci din Moșna vor descoperi că poveștile cele mai frumoase sunt cele care se petrec sub ochii noștri, iar cei care cred în minuni vor ști că de curând o Pasăre Măiastră își căuta un loc bun pe tot pământul pentru a cuibări și pentru a se odihni din zborul greu și neîncetat peste gândurile oamenilor. Și, povestea mai spune că într-o bună zi, Pasărea Măiastră a coborât pe pământ, într-un loc numit Moșna, într-o curte în care câțiva oameni vrednici se străduiau din răspuț să-și ajute semenii și să pună umărul la prosperitatea satului. Nevăzută, a coborât din Cer, iar acolo unde a atins pământul s-a ținut din coama dealului un cuib-de-bibliotecă în care preț de trei zile și trei nopți s-a odihnit, zburând de astă dată peste noianul de vise ale celor de aici. A patra zi, după un

somn greu-albastru, s-a trezit și, așa cum îi era datul, a ouat 9 ouă strălucitoare din care aveau să iasă la lumină-n-lumea-mare, nu pui fermecați și zburători, ci cărți minunate, pline de înțelepciune cu puterea de a-i face pe oameni să înțeleagă rostul lumii și să dobândească harul cuvintelor aducătoare de pace.

Pasărea Măiastră și-a luat zborul, lăsând în urma sa un cuib magic, în care cel care intră se află sub înalta protecție a poveștilor și a tuturor înțelepților lumii.

Desigur, povestea continuă, iar de felul în care vor povesti cei de peste timp despre toate acestea și multe altele, depinde de ceea ce fiecare va face în parte, mai ales cel care citește, plin de încântare, aceste rânduri...

Despre programul Biblionet în România

Biblionet este o inițiativă a Fundației Bill&Melinda Gates în valoare totală de 26,9 milioane de dolari pe o durată de 5 ani și își propune facilitarea accesului la informație prin introducerea tehnologiei moderne în bibliotecile publice. În România sunt 2.876 de biblioteci în cele 41 de județe, dintre acestea, 89% sunt instituții de dimensiuni mici, localizate în mediul rural. Programul Biblionet a dotat deja peste 2.300 de biblioteci locale cu peste 9.790 de calculatoare și echipamente aferente pentru a oferi acces gratuit la internet și a instrui aproape 3.000 de bibliotecari pentru a iniția și asista utilizatori în accesarea informației.

Inițiativa Global Libraries a Fundației Bill & Melinda Gates își propune să deschidă calea către cunoaștere, informare și egalitate de șanse pentru cât mai mulți oameni. Parte a programului de Dezvoltare Globală, Global Libraries formează parteneriate cu diferite țări pentru a ajuta bibliotecile publice să asigure acces gratuit la calculatoare și Internet și formare pentru utilizarea acestora la potențial maxim. Global Libraries sprijină transformarea bibliotecilor publice în instrumente vitale pentru îmbunătățirea nivelului de trai a milioane de oameni.

Florinelă Anca Vasilescu

Coordonator județean al programului Biblionet

Coord. *Departament Metodic. Comunicare. Programe* din cadrul Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu

MOȘNA- COMUNA PROIECTELOR

Moșna, din ținutul Târnavelor, atestată documentar încă din 1280 este astăzi una din comunele județului în plină dezvoltare. Primarul Roba Eugen se ocupă cu dăruire de proiecte menite să transforme localitatea într-o așezare cât mai prosperă.

Principala investiție aflată în derulare este proiectul de canalizare. Este o investiție derulată cu finanțări de la Ministerul Mediului. Lucrările vor fi declanșate în Moșna dar și Nemșa cât de curând.

Alături de proiectul acesta cât și de celelalte proiecte prezentate în penultimul număr al ziarului local, Consiliul Local prin primarul localității a reușit să convingă Fundația Mihai Eminescu Trust, în parteneriat cu Centrul pentru Dezvoltare Socială să deruleze la Moșna în perioada 1 iulie 2014 – 31 decembrie 2015 proiectul „Multiculturalitatea – Motor de dezvoltare durabilă a comunității”.

Categoriile de beneficiari direcți sunt:

- Elevi ai claselor I-VIII
- Tineri cu vârsta cuprinsă între 15 și 35 de ani

- Adulți
- Aleși locali și funcționari publici
- Angajați ai sectorului neguvernamental

Activitățile principale ale proiectului constau în :

- elaborarea a doua planuri de dezvoltare durabilă a comunităților interetnice,

- un program de activități civile și creative pentru copii și adulți, încurajarea și sprijinirea antreprenoriatului local,

- organizarea a două evenimente multiculturale,

- coeziune comunitară prin voluntariat, - organizarea a două conferințe de diseminare a rezultatelor, informare și promovare.

În cadrul proiectului se vor organiza și trei cursuri de formare profesională, pentru a obține un impact cât mai mare în rândul cât mai multor membrii ai comunității: un curs de inițiere (de ghid turistic local), un curs de calificare în domeniul agroturismului și un curs în domeniul managementului de proiect. Cursul de ghid turistic local va fi unul de inițiere pentru a oferi șansa persoanelor, care au părăsit școala înainte de absolvire, să deprindă competențe necesare obținerii unui loc de muncă sau a unui venit sezonier.

Acest proiect este util pentru comuna Moșna și vom căuta să oferim sprijinul total doamnei Carolina Fernolend (F.M.E.T) și doamnei Nicoleta Anghel (CEDES), prin furnizarea informațiilor necesare și, mai ales, să participăm la evenimentele pe care partenerii noștri le vor organiza în cadrul proiectului.

*Profesor
Șotropa Ionel*

Consiliul Local și Primăria Comunei Moșna

Urează noilor născuți în 2014 – în comuna Moșna un sincer LA MULȚI ANI iar părinților „MULTĂ SĂNĂTATE”

- 1.Mircea Sofia Maria
- 2.Joimir Eduard Robert
- 3.Comiza Patrik-Daniel
- 4.Iatcu Maria – Jenica
- 5.Zlatar Teodora Paula
- 6.Conca Ianis
- 7.Șelar Paula
- 8.Zlatar Sorin Ovidiu
- 9.Crișan Sebastian
- 10.Cocoș Liviu Gabriel
- 11.Țițraș Maya Rahela
- 12.Ghebenei Maria
- 13.Comiza Ștefania Andreea
- 14.Lesca Ștefania Maria
- 15.Puia Ștefania Maria
- 16.Kiski Alexia Maria
- 17.Samu Sorin Petru
- 18.Krestel Roxana
- 19.Krestel Cristina
- 20.Șelar Maya Sofia
- 21.Moldovan Maria Leontina
- 22.Ionescu Nicolas Florin
- 23.Lesca Raul Andrei
- 24.Boldi Sebastian Emir
- 25.Holerga Ioan Flavisu
- 26.Pinciu Ioan Vlad

Păstrează un moment de reculegere pentru toți cei decedați – în 2014

Sincere condoleanțe familiilor îndurerate! Au decedat în 2014:

- 1.Solomon Ioan
- 2.Bârsan Niculaie
- 3.Ghebenei Elena
- 4.Cioca Marin
- 5.Banea Marius
- 6.Tarus Ioan
- 7.Mărean Elena
- 8.Goga Nicolae
- 10.Muller Floarea
- 11.Schuster Ibolyka
- 12.Mantsch Hans
- 13.Muller Cristian
- 14.Părău Maria
- 15.Comiza Gheorghina
- 16.Zlatar Ioan

Dumnezeu să-i odihnească!

Urează „CASĂ DE PIATRĂ” celor care s-au căsătorit - în 2014 -și să ajungă să sărbătorească împreună și NUNTA DE AUR

- 1.Ganea Virgil cu Boca Iuliana
- 2.Muntean Adrian cu Zoltan Luminița
- 3.Ciurar Alin cu Todor Catalina
- 4.Dragomir Alin Constantin cu Lesca Loredana Florina
- 5.Codoi Marian cu Boias Raluca Iosefina
- 6.Moldovan Ioan Eusebiu cu Faur Maria Mădălina
- 7.Bad Vasile cu Suci Mihaela
- 8.Comiza Ilie Octavian cu Farcaș Gutiera Viorica
- 9.Gherman Gheorghe Marius cu Stanciu Denisa Ștefania
- 10.Șelar Gheorghe cu Stoica Andreea Maria
- 11.Ciobanui Costel cu Stanciu Andreea Maria
- 12.Diac Adrian Marcel cu Botez Laura
- 13.Moldovan Bogdan cu Duceag Ioana Adriana
- 14.Mărean Vasile Iulian cu Torok Florica Jeanina
- 15.Lesca Fabian cu Lesca Oana Manuela
- 16.Tabără Romică Ion cu Simo Simona Bianca

Urează „LA MULȚI ANI” tuturor familiilor care aniversează 50 de ani de căsătorie – în 2014.

Se cuvine a felicita

În Moșna:

famiile Prișcă Teofil, Prișcă Valer, Ciora Dumitru, Moldovan Martin, Tudor Petru, Diac Ioan, Schrom Ilie, Popa Ioan, Cercea Anton, Lenghel Nicolae, Suci Gheorghe, Zlagner Avram, Comșa Cornel

În Nemșa:

famiile Ganea Terente și Zlatar Iulius;

În Alma Vii:

famiile Aron Aurel și Varga Ioan

Campanie de Promovare a unui Mod de Viață Sănătos TÂRG DE SĂNĂTATE COMUNA MOȘNA

Locuitorii comunei Moșna vor beneficia de evaluare gratuită a tensiunii arteriale, glicemiei, trigliceridelor, colesterolului, înălțimii și indicelui de masă corporală în cadrul Târgului de Sănătate organizat în comună, în data de 11 octombrie, în cadrul proiectului „Dezvoltarea Resurselor Umane în 19 Comunități Rurale din Regiunile Centru, Sud-Est, Sud-Muntenia – PSCR2”, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, „Investește în oameni!”.

Târgul de Sănătate este un eveniment de mare amploare, dedicat publicului general, în cadrul căruia se dorește atragerea și educarea populației în sensul adoptării unui stil de viață sănătos, prin oferirea de sesiuni de informare individuale și conștientizarea importanței monitorizării și menținerii unei bune stări de sănătate. Cadrul este unul relaxat, lipsit de rigorile activităților derulate într-un cabinet medical, dar care are rolul de a crește nivelul

de informare și de conștientizare a membrilor comunității cu privire la importanța și impactul stilului de viață asupra sănătății și cu privire la importanța monitorizării unor parametri cheie în evaluarea stării de sănătate.

Târgul de Sănătate organizat în comuna Moșna, județul Sibiu, este primul din seria evenimentelor de acest fel organizate în cele 19 comune ale proiectului amintit și reprezintă o bună oportunitate pentru cei prezenți de a primi informații și sfaturi privind îmbunătățirea stării individuale de sănătate oferite de medici de familie, asistenți și specialiști în domeniul promovării sănătății. Prevenirea anumitor boli prin adoptarea unui stil de viață sănătos și eliminarea factorilor de risc ce conduc la apariția acestora, sunt doar câteva dintre temele care vor fi abordate în cadrul

târgului și care se regăsesc în materialele informative ce vor fi diseminate de organizatori

în rândul participanților.

Printre activitățile Târgului de Sănătate se vor regăsi cele de informare-educare posibile

prin intermediul materialelor scrise și audio-video utilizate în cadrul târgului și, de asemenea, oferite de un medic de familie, precum și cele medicale, concretizate în efectuarea unor măsurători invazive (glicemie, colesterol, trigliceride) și a unor măsurători neinvazive (înălțime, greutate, tensiune arterială). La acestea, se adaugă activitățile adresate copiilor desfășurate într-un spațiu special amenajat. Copiii vor primi sfaturi despre igiena personală și alimentația sănătoasă și, totodată, vor avea posibilitatea de a participa la concursuri de desen, colorat sau întreceri sportive.

Inițiativa organizării acestui eveniment aparține Fundației Romtens care se bucură, în acest demers, de sprijinul Primăriei Moșna. Evenimentul va fi organizat alături de alt eveniment local de amploare - Festivalul Verzei, scopul fiind acela de a crește nivelul de informare a locuitorilor din comună în ceea ce privește adoptarea unui stil de viață sănătos.

Dezvoltarea resurselor umane în 19 comunități rurale din Regiunile Centru, Sud-Est, Sud-Muntenia – PSCR2

Dumnezeu să binecuvânteze ...

(continuare din pagina 1)

Cuvioasa Paraschiva s-a născut în Epivata, pe țărmul Mării Marmara, în apropiere de Constantinopol (mai târziu, Istanbul), pe atunci capitala Imperiului bizantin. Părinții ei, oameni de neam bun și credincioși, râvnitori spre cele sfinte, au crescut-o în frica de Dumnezeu, îndemnând-o spre deprinderea faptelor bune, dar mai ales a postului, rugăciunii și milosteniei.

La vârsta de 10 ani, fiind fecioară într-o biserică, a auzit cuvântul evangheliei: „Cine vrea să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34). Acest cuvânt a pătruns-o până în adâncul inimii, drept pentru care ieșind din Biserică a împărțit hainele sale săracilor. Deși era mereu muștrată de părinți, de multe ori, da săracilor hainele sale și nu lua în seamă muștrarea făcută de aceștia.

Aprinsă de dragostea Mirelui Ceresc, ea părăsi casa părintească și se duse în pustie, unde se dăruie postului, privegherii și rugăciunii. După mai mulți ani petrecuți în pustie, într-o noapte un înger a îndemnat-o să lase pustia și să se întoarcă în locul natal, zicându-i: „acolo ți se cade să lași trupul pământului și să treci din această lume către Dumnezeu, pe Care L-ai iubit”. Astfel Sfânta a lăsat pustia și a plecat spre Epivatul Traciei. Ajungând la Constantinopol a intrat în biserică din Vlaherna, închinată Născătoarei de Dumnezeu, unde s-a închinat Fecioarei, după care a mers la Ierusalim, la locurile Sfinte, apoi în pustia Iordanului, unde a intrat într-o mănăstire de călugărițe, unde a rămas până la vârsta de 25 de ani. După aceasta s-a întors în satul său Epivatul Traciei, unde a mai trăit 2 ani, după care și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Descoperirea trupului său neputrezit s-a făcut prin rânduială divină, căci murind un corăbier și săpându-se groapa pentru acesta, pe țărmul mării, trupul sfinte a fost aflat neputrezit și plin de mireasmă. Trupul său a fost luat din acel loc și dus în biserică Sf. Apostoli din Epivat. Aici moaștele au stat timp de 200 de ani. De aici moaștele Cuvioasei au fost duse la Belgrad, iar în anul 1521 după cucerirea Belgradului de către sultanul Suliman sfintele moaște au fost strămutate la Constantinopol unde au stat 120 de ani.

În anul 1641, după ce binecredinciosul

domn Vasile Lupu al Moldovei a plătit toate datoriile Patriarhiei din Constantinopol, cărmuitorii ei de atunci, patriarhul Partenie I, zis cel Bătrân împreună cu membrii Sinodului au hotărât să-i ofere drept recunoștință moaștele cuvioasei Paraschiva. Racla cu moaștele au fost transportate cu o corabie pe Marea Neagră, fiind însoțită de trei mitropolii greci.

Ajungând la Galați, apoi la Iași au fost întâmpinați de Vasile Lupu, de mitropolitul Varlaam și de episcopii de Roman și Huși, de cler și credincioși. Cinstitele moaște au fost așezate în Biserica Mănăstirii Sf. Trei Ierarhi, ctitoria domnitorului și au rămas aici până în anul 1884, când au început lucrările de restaurare a sfântului lăcaș, din acest motiv fiind mutate în paraclisul mănăstirii. Dar în seara zilei de 26 decembrie 1888, după slujba Vecerniei din neatenție a rămas aprinsă o lumânare în sfeșnicul de lângă racla din lemn, în care erau așezate cinstitele moaște. Peste noapte sfeșnicul a ars iar focul s-a extins până la catafalcul pe care era așezată racla, arzând toată noaptea prefăcându-l într-o grămadă de cărbuni. A doua zi dimineată autoritățile de stat și bisericești, preoți și credincioși au constatat că cinstitele moaște au rămas neatinsse, încă o minune săvârșită prin puterea lui Dumnezeu. Ridicate din mormanul de jar, moaștele Cuvioasei au fost adăpostite provizoriu în altarul paraclisului de la mănăstirea Sf. Trei Ierarhi și în curând strămutate în noua catedrală mitropolitană din Iași, care fusese sfințită la 23 aprilie 1887. Aici se găsesc și astăzi fiind cinstite de obștea drept-credincioșilor moldoveni.

Pentru noi, Cuvioasa Paraschiva este modelul multor cuvioase și sfinte ale neamului românesc, care au ținut flacăra credinței aprinsă în cele mai grele perioade din istorie, care au luat drumul mănăstirilor tocmai pentru o viață curată și pentru a putea fi mijlocitoare nouă către Dumnezeu, de a ne feri de ateii și de învățăturile lor.

Dumnezeu să binecuvânteze toate credincioasele Bisericii și pe toți care duc o viață curată aproape de Dumnezeu în veci amin.

Pr. Părau Radu

Correspondență din ... Nemșa

*E lung pământul, ba e lat
Dar ca la Moșna de bogat
Nicio comună-n județ nu-i
Și varza noastră-i locu'ntăi!*

Și iarăși a sosit toamna cu frumusețile, cu bogăția, cu farmecul și capriciile ei.

E sărbătoare ... pentru că și natura este îmbrăcată de sărbătoare. Gătită atât de frumos ca o jună de la țară îmbrăcată în straie populare românești.

Încă ne mai păstrăm tradiția, ne mai păstrăm portul pentru că atunci când vor dispărea acestea va dispărea și nația noastră. Și chiar asta ne reprezintă – portul popular românesc și cântecele populare românești.

Vorbesc de portul popular și tradițiile populare pentru că asta mă reprezintă și pe mine.

Instruiesc o mână de copilași care se străduiesc prin cântecele și jocurile populare să păstreze tradițiile și să vă încante prin cântec cu mișcările lor inocente.

Participăm cu copiii de la Școala Nemșa la fiecare sărbătoare sătească, fie la Moșna, fie la Nemșa.

Ca de pildă la întrunirea sașilor de la Nemșa, sărbătoare organizată din 4 în 4 ani – organizatoare din partea sașilor fiind d-na Birgitt Brendörfer Jiga.

La fel la întâlnirea anuală cu reprezentanții satelor înfrățite din Franța (Manoir sur Seine și Tremblay), la serile de colinde cu cenaclul „Lumină lină”, precum și la „Festivalul de arte culinare” de pe Târnave, iar acum și anual la „Festivalul verzei” de la Moșna.

Îl rog pe Bunul Dumnezeu să dea înțelepciune celor ce din neștiință vor să știrbească din tradiția cântecului popular românesc și ... dacă n-o văzut să vadă și dacă n-o crezut, să creadă!

Și cine-o greșit vreodată

Să nu poată da cu piatră!

Atențiune!!! Atențiune!!!

Mare sărbătoare, mare –

Și vă facem cunoscut

Că festivalul verzei a-nceput!

(reclamă)

Frunză verde foaie lată

Moșna-i tare căutată

Pentru varza ei murată.

Cumpăr-o și dumneata

Că zău, tare ți-o plăcea!

Înv. Rodica Gherman

Șc. Gimnazială „Șt. L. Roth”

Moșna - Nemșa

EMOȚII

Mergeam cu pași sfioși spre școală
Și mâna mamei mă strângea mereu
Chiar începuse să mă doară
Și mersul parcă nu era al meu.

Plecasem cu tristețe de acasă
Cu gândul la păpușa supărată,
Simțeam în mine cum ceva m-apasă
Și căutam copilul de-altădată.

Când am intrat apoi uimită-n clasă
M-a-ntâmpinat o față zâmbitoare
„De astăzi ne vom juca împreună!”
Mi-a spus încet doamna învățătoare.

Mama s-a dus și n-am băgat de seamă
M-am prins îndat' în jocul neștiut.
Uitasem de emoții și de teamă
Și nici nu știu când timpul a trecut!

Întotdeauna-n gândul meu va fi
Un „mulțumesc” și-o minunată floare
Nu voi uita nicidecum de prima zi.....,
N-o voi uita pe doamna-nvățătoare.

Prof. Felicia Suciu

(În onoarea doamnei Ana Vanaga,
cu ocazia pensionării)

RUGĂCIUNE

Pentru copiii plecați departe,
Pentru părinții rămași orfani,
Pentru lacrima grea ce-l desparte,
O rugăciune să spui pe-nserate
Aici acasă, ori peste ocean.

Pentru țăranul care plătește
Prea scump ogorul cu trupul lui,
Pentru ziua grea ce-n noapte clipește,
Pentru durerea ce nu contenește,
O rugăciune te rog să spui.

Pentru cei care se zbat în noapte,
În neajunsuri, în boli și ger
Pentru suflete însingurate
O rugăciune să spui pe-nserate,
O rugăciune, atât îți cer!

Și pentru-acei ce-o rugăciune
Să spună parcă nu mai știu,
Întoarnă-i, Doamne, către Tine!
Adu-i acasă din pustiu!
O rugăciune..... nu-i prea târziu!

Prof. Suciu Felicia

Investiții de fonduri nerambursabile în Comuna Moșna, disponibile prin intermediul Grupului de Acțiune Locală Podișul Mediașului

În intervalul ianuarie 2012 – decembrie 2015, GAL Podișul Mediașului implementează strategia de dezvoltare a teritoriului care cuprinde 14 comune din nordul județului Sibiu – printre care și Comuna Moșna - și orașul Dumbrăveni. Valoarea totală a strategiei este de 2.398.100 EURO, sumă care include o componentă de finanțare a proiectelor publice și private din teritoriu.

Stadiul implementării strategiei locale în luna septembrie 2014

În prezent, valoarea totală a celor

45 de contracte de finanțare semnate este de **1.945.546 EURO**. Alte 3 proiecte sunt în curs de semnare, în timp ce 9 proiecte sunt în curs de evaluare la sediul GAL Podișul Mediașului și la Oficiul Județean pentru Finanțarea Investițiilor Rurale Sibiu.

Când vor fi disponibile fonduri pentru finanțarea unor noi proiecte?

În perioada următoare, GAL Podișul Mediașului se va implica în elaborarea unei noi strategii de dezvoltare, care va fi supusă aprobării Ministerului

Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Aprobarea strategiei va deschide oportunitatea accesării de către GAL a unui fond alocat finanțării de proiecte LEADER în cadrul perioadei de programare 2014-2020.

În procesul de elaborare a noii strategii vor avea loc consultări publice și întâlniri cu cetățenii comunelor membre în GAL și ai orașului Dumbrăveni, astfel încât noul plan strategic să reflecte realitățile identificate la nivelul comunităților locale și, implicit, să fie alocate fonduri pe măsurile de finanțare care prezintă interes pentru locuitori.

Proiecte finanțate prin GAL Podișul Mediașului în Comuna Moșna

Măsura/Proiect	Titlul proiectului	Beneficiar	Valoare nerambursabilă EURO	Intensitatea finanțării nerambursabile
Măsura 112 Instalarea tinerilor fermieri	Instalarea ca șef de exploatare a solicitantului Ciorogaru Teofil-Alin, Comuna Moșna, Județul Sibiu	Persoană fizică	24.000	100%
	Instalarea ca șef de exploatare a solicitantului Gâmbuțanu Alexandru, Comuna Moșna, sat Moșna, Județul Sibiu	Persoană fizică	24.000	100%
Măsura 322 Valorificarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural	Cultură și tradiții ecologice pe Valea Moșnei	Comuna Moșna	49.900	100%
	Achiziție utilaj pentru comunitate	Comuna Moșna	61.500	100%
Măsura 313 Încurajarea activităților turistice	Circuitul turistic „Pe urmele lui ST L Roth”	Comuna Moșna	39.994	100%
	Circuitul ECOMUZEU în Comuna Moșna, conservare, extindere, promovare, județul Sibiu	Asociația Vecinătățile Moșnei	38.110	100%
	Investiții la Casa Parohială Evanghelică	Rempler Mariana	39.640	85%
	Construire bază de agrement turistică, piscină descoperită	SC SPORT ARENA SRL	200.000	85%
Măsura 312 Sprijin pentru Dezvoltarea Sectorului Non-agricol	Dotare PFA Micu Claudiu Mircea	PFA Micu Claudiu Mircea	7.184	70%
Total finanțări nerambursabile:			484.328 euro	

Câteva poeme în stil haiku pentru GAZETA DE MOȘNA

O diademă
din pânză de păianjen...
Ce toamnă lungă!

Livada cu nuci
așteaptă culegători -
veverițele.

Un strop de ploaie
cade-nct pe cărare -
drumul liniștii.

Frunzele toamnei
se așează pe alei
...în șir indian.

Rămâne-n aer
miros de gutui coapte -
frânturi de vise.

A rămas pustiu
cuibul de rândunică,
s-a dus speranța.

Soare auriu.
Pădurile galbene.
Păsările nu-s.

Ca niște lacrimi,
din ochii triști ai toamnei,
cad frunze pe-alei.

Dacă vrei să pleci
cu zborul păsărilor,
nu-ți uita umbra!

Din timpul verii,
poveste de dragoste -
fiorul toamnei.

O taină din zori
și din delta vântului -
zborul de cocori.

Ca niște aripi,
frunze presate-n carte
zboară spre iarnă.

Cornel FUGACIU -
Clepsidra cu lumini

PIVNÎȚA BUNICII - INFO 1

Gemurile sunt specialități locale și sunt produse din fructe culese din livezi, grădini, dar și fructe sălbatice de pădure și pajiște. Gemurile au un conținut bogat de fructe și scăzut de zahăr, sunt pline de savoare și au gustul pe care îl aveau gemurile făcute de bunica.

Produsele noastre reflectă vechile tradiții de preparare în casă a gemurilor, compoturilor și dulceții folosind fructele cultivate în grădini și livezi sau culese de pe pajiști necontaminate și din pădurile din zonă.

Fructe sălbatice de pădure: mure, coarne, zmeură, frăguțe. **Fructe sălbatice de pajiște:** mure, afine, corcodușe (roșii și galbene), coarne, măceșe, cătină, soc, frăguțe. **Fructe din livadă:** mere, pere, prune, gutui, vișine, nuci. **Fructe din grădină:** caise,

coacăze negre, coacăze roșii, coacăze albe, piersici, zmeură, rabarbar, căpșuni.

Gemurile, dulceturile și compoturile sunt preparate din cele mai bune fructe locale fierte la foc mic în cantități mici pentru a-și păstra aroma, au un conținut scăzut de zahăr și nu conțin conservanți sau aditivi. Sunt delicioase pe pâine sau cu clătite dar le puteți folosi și ca topping la desert, spre exemplu cu înghețată sau iaurt. Sunt de asemenea foarte bune folosite ca sos în combinație cu mâncăruri pe bază de carne sau alături de brânză.

Producem și zacuscă după o rețetă tradițională, care este delicioasă pe pâine prăjită sau ca sos alături de brânză sau preparate din carne.

(continuare în pagina 6)

CHARTS - Culture & Heritage Added-value to Regional policies for Tourism Sustainability

Proiectul INTERREG IVC CHARTS la final, în Grecia România a prezentat Sibiul și Ecomuzeul regional

În perioada 9 – 16 septembrie 2014 a avut loc ultima conferință a proiectului european de inițiativă regională, liderul și gazda proiectului fiind Municipality din South Pelion, Grecia.

Proiectul CHARTS (2012-31.12.2014), este centrat pe rolul culturii și patrimoniului în formularea și oferirea de valoare adăugată strategiilor regionale pentru dezvoltarea turismului durabil și integrarea acestora în politicile locale, regionale, naționale și europene. Cele 13 instituții partenere din 11 țări (Grecia, Italia, România, Bulgaria, Letonia, Marea Britanie, Irlanda, Spania, Cipru, Belgia și Suedia) au beneficiat de o serie de workshop-uri tematice inter-regionale, tururi de studiu, schimburi de bune practici, rezultatul final al proiectului fiind un plan de implementare de bune practici, concretizat în rezultate palpabile, la nivelul fiecărui partener.

Parteneriatul CHARTS a avut ca principal obiectiv

proiectului ecomuzeu. A fost un tur de forță al tuturor instituțiilor implicate, cele câteva zile fiind considerate insuficiente pentru majoritatea participanților, mulți exprimându-și dorința de a reveni în România.

Instituții, cu experiență în turism: **Municipality din South Pelion - Grecia, Cadw, Welsh Government's Historic Environment Department - Marea Britanie, European Cultural Tourism Network (ECTN) - Belgia, University of Thessaly, Grecia., Vastara Gotland Region - Suedia, Pafos Regional Board of Tourism - Cipru, Veneto Region- Italia, Vidzeme Tourism Association- Letonia, Institutul Național de Cercetare**

Dezvoltare în Turism

– INCDT – România, **Mallorca Council- Environment Department- Spania, Union of South-East Region Local Authorities – Bulgaria, National Tourism Organisation –Grecia, Ibertur-Network of Heritage, Tourism and sustainable development/ University of Barcelona –Spania, University of Thessaly, Department of Planning, and Regional Development, Laboratory of Tourism Planning, Research and Policy, Grecia** și-au adus aportul efectiv la transferul de bune practici, parteneriatul devenind real și eficient pe parcursul celor trei ani.

În contextul actual în care există provocări multiple, de la crize economice și/

sau politice, etc. la schimbări climatice vizibile, turismul internațional european are nevoie de momente de analiză și reflecție. Iar proiectul a oferit acel cadru de organizare permisiv de cunoaștere și comunicare. Piața turistică europeană a evoluat constant concurența fiind acerbă iar tehnicile de marketing diversificându-se an de an. Europa dorește să-și consolideze poziția de primă destinație turistică internațională, cei 290 de milioane de vizitatori (în 1992) dorind să-i dubleze în 2020. Există o cerere în creștere din partea turiștilor de a descoperi noi destinații și noi culturi, iar toți cei implicați în turism doresc să propună noi modele de turism, noi călătorii ce pot prezenta diversitatea culturală, identitatea locurilor dar și descoperirea patrimoniului nostru comun. Sibiul a cunoscut un prim moment de glorie în 2007, atunci fiind vizitat de cca. 1 milion de turiști.

În Grecia am avut posibilitatea să urmăresc miile de turiști ce vizitează zilnic Acropole și Meteora (o bună parte fiind români) și am înțeles – odată în plus – ce înseamnă rolul comunităților în industria serviciilor turistice. Globalizarea turismului a condus la o concurență puternică pe destinațiile turistice, reclama fiind de multe ori cea care decide ce trebuie să facă cetățeanul în cele câteva

zile libere din concediu. Iar pentru a atrage turiști multe obiective turistice importante își reînnoiesc sistematic oferta culturală și de servicii. Să vezi în vârful unei coline - Acropole cum s-a asigurat accesul persoanelor cu handicap poate părea – pentru mulți, o investiție extremă de grea și costisitoare – dar pentru specialiștii în turism această este o problemă serioasă, accesibilitatea la patrimoniu trebuind să fie asigurată tuturor. Se discută mult în România despre accesibilitate asigurată pe drumuri asfaltate în condițiile în care în instituții publice sau muzeale accesul persoanelor cu handicap nu este asigurat în mod corespunzător.

A călători cu trenulețul (tip „mocăniță”) pe margini de prăpăstii și a descoperi modul cum grecii își conservă patrimoniul pe

itinerarii tematice incitante, mi-a readus în memorie toate micile-marile proiecte demarate în anii 2006-2008, atunci când puțini inimoși se întâlneau, periodic, să vadă cum pot să salveze linia ferată Sibiul – Agnita, circuitul bisericilor pictate de familia Grecu din Săsaș dar și circuitul Ecomuzeului regional. Oricare circuit - indiferent de localitate și tematică - are nevoie de investiții serioase (locuri de popas, marcaje, facilități de acces, ghizi instruiți și cunoscători ai unei limbi străine, un punct de informații minimal, etc.). Dorim să ne prezentăm țara, peisajul cultural și natural, modul nostru de viață dar din lipsa fondurilor impactul este - de multe noi – nesemnificativ. Nimic nu e pierdut dar trecerea timpului lasă urme adânci în memoria colectivităților. În aceste zile dispar generații întregi de oameni din sate, oameni care cunosc istoriile și legendele locale, dispare treptat portul popular și mulți se întreabă la ce sunt bune tradițiile și festivalurile.

Mergând spre Mănăstirile de la Meteora și traversând câmpia Thesaliei vedeam înălțimi stâncoase cenușii, lipsite de vegetație și-ncercam să-mi imaginez cum arătau înainte de a fi așa, golașe; pe acele stânci nimic nu crește, nici măcar firava iarbă nu-și găsește locul iar caprele n-ar ști ce să caute acolo. Gândul mă ducea acasă, la munții noștri plini de păduri, despre care alții spun ca avem ultima pădure virgină din Europa. Această

nu ne împiedică să tăiem fără să ne întrebăm dacă vom lăsa ceva nepoților noștri.

Europa dezbată aprins tema schimbărilor climatice, toate reuniunile ating acest subiect indiferent de context. Se schimbă agricultura, se modifică practici agricole și obiceiuri iar guvernele pregătesc planuri pentru vremurile în care comunitățile trebuie să supraviețuiască. Iar când vezi că alții se mobilizează și-și unesc forțele să-și refacă patrimoniul și peisajul natural și să-l pună în valoare, să producă venituri pentru comunități, realizezi cât de multe se pot face și nu se fac...

Ne lipsesc resursele, bugetele locale sunt mici, insuficiente pentru acoperirea nevoilor, dar poate că este momentul să gândim proiecte europene viabile care să conducă la o dezvoltare durabilă și la rezultate concrete.

Pentru că fondurile europene sunt mari dar trebuie doar bine chibzuite și cu folos.

Marius Halmaghi

Pentru mai multe informații despre proiect puteți accesa site-ul web al proiectului CHARTS: <http://www.charts-interreg4c.eu/>

identificarea, analizarea, schimbul și transferul de bune practici într-o serie de domenii. Din România a participat Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism (INCDT România București) având ca partener (stakeholder) **Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu** și beneficiind de suportul **Asociației Județene de Turism Sibiu**.

Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Turism – INCDT București (fondat în 1971) are ca obiect principal de activitate efectuarea de cercetări fundamentale și aplicative, de interes public și național, care privesc dezvoltarea și promovarea turismului românesc și oferirea de servicii de consultanță în domeniul turismului. INCDT a fost implicat împreună cu regiunea aleasă ca stakeholder (**Județul Sibiu**) în următoarele domenii:

- în calitate de **donor**: Implicarea comunității locale în turism în relație cu mândria civică, dezvoltarea resurselor în cadrul comunității în relație cu turismul responsabil (tematica asumată de România prin proiectele Sibiu – capitală culturală europeană și **ecomuzeul**- instrument de dezvoltare locală).
- în calitate de **recipient**: Accesibilitate la patrimoniu, Criterii de calitate, Rute culturale, Meșteșuguri tradiționale;
- în calitate de **observator**: Marketingul locurilor, Informații pentru vizitatori, Cicloturism, Patrimoniul Feroviar, Schimbări Climatice.

Sibiul, Moșna și Biertan au fost gazdele lucrărilor acestui proiect, în martie 2013, partenerii proiectului cunoscând realizările Sibiului în domeniu dar și spațiul rural prin intermediul

PIVNIȚA BUNICII - INFO 1

(continuare din pagina 4)

O selecție de patru borcane cu gem sau miere marca "Pivnița Bunicii" într-un coșuleț împletit formează un cadou ideal ce poate fi expediat direct prin curier. Folosirea coșulețelor împletite ca ambalaj contribuie la sporirea veniturilor locale.

Până nu demult, gemurile erau produse doar pentru a fi consumate în familie. Noi vă oferim o reală experiență a gustului prin gemurile create după rețete tradiționale și metode de producție în cadrul unei unități de procesare modernă și la standarde ridicate de igienă pentru a le păstra aroma și textura – așa cum le făcea bunica. **Magazinul și Centrul de Degustare a fost deschis în 7 iunie 2012 la sediul nostru din Saschiz nr. 354, de către Alteța Sa Regală Prințul Charles al Marii Britanii. A fost impresionat de gustul deosebit al siropurilor de salcâm, flori de soc și a gemurilor și mierii pe care le producem, fapt ce a determinat ca magazinul Casei Regale să comercializeze sub eticheta Casei Regale produsele noastre.**

Avem un contract cu un procesator de băuturi nealcoolice pentru livrarea de suc de soc neprocesat. Colectarea florilor de soc a implicat peste 300 de familii sau grupuri din 12 sate și a adus venituri pentru unii dintre cei mai săraci locuitori din zonă.

Exportul produselor semi-preparate sau finite se face en gros.

Interesul de a gusta această băutură deosebită arătat în România ne-a făcut să importăm acest produs. Siropul de soc trebuie diluat înainte de a fi servit cu apă plată sau minerală și de obicei din 500 ml rezultă 5.5 litri.

Se poate servi și cu băuturi spirtoase și cocteiluri. Trebuie depozitat în loc răcoros, păstrat la frigider după deschidere și consumat într-o lună.

Vă putem oferi și un produs gata de băut îmbuteliat în sticle de 275 ml. Această gamă gata de băut este una din băuturile de top pentru adulți în Marea Britanie.

Gama de produse Pivnița Bunicii se găsește într-un număr din ce în ce mai mare de magazine din România.

Pentru a afla mai multe despre produsele noastre accesați www.pivnitabunicii.ro.

- INFO 2 -

Am început să facem gemuri într-un mod tradițional săsesc – gemuri cu un conținut redus de zahăr. Apoi am obținut un contract pentru a produce sucul concentrat de soc. Așa că ne-am gândit să producem și alte sortimente de siropuri.

Avem un client din Ungaria care ne-a cerut să facem gem de rabarbar cu vanilie.

Ne-am mutat în noul nostru sediu în iarna - mai 2012. Și ne-am întrebat ce am putea face pentru a păstra personalul nostru ocupat. Prima întrebare a fost ce fructe sunt abundent disponibile, care pot fi congelate sau depozitate astfel încât să poată fi utilizate în lunile de iarnă – răspunsul a fost: prune, gutui și mere. A doua întrebare a fost, în calitate de producători inovatori, ce putem face cu aceste fructe care utilizează competențe și echipamente noastre pentru prepararea de gem. Răspunsul: conserve, așa că am început cu chutney de prune și usturoi. Au urmat apoi și alte idei cum ar fi: sos de mere, sos de gutui, ketchup de prune, sos picant de ardei, dulceață de ardei iute, chutney de măr și ardei, chutney de măr și ardei, chutney de gutui și ceapă roșie, chutney de măr și gutui, chutney de caise.

Ideea de chutney provine inițial din India și se servește în combinație cu brânzeturi, cârnuri.

Dulceață de ardei iute se regăsește în Marea Britanie pe scară largă și variată de la mediu la foarte iute. Pentru România am produs o dulceață de ardei iute ușor picant.

Iarna trecută, ne-am întrebat ce putem face cu legumele disponibile în această perioadă a anului. Așa că Jim, șeful nostru a venit cu ideea de piccalilli, o rețetă pe care mama lui o făcea. Piccalilli este mai puțin cunoscut în România, însă merită să îl gustați.

Suntem producători inovativi, încercând din toate fructele și legumele să producem gemuri, siropuri sau alte sortimente care pot fi servite cu brânzeturi, cârnuri, paste.

Le producem la scară mică, la fel cum le făcea și bunica pentru propria gospodărie, în felul acesta savoare fructelor și legumelor o puteți regăsi în fiecare produs pe care îl cumpărați.

Am început să dezvoltăm aceste produse pentru export. Am introdus brandul Dracula's Delight pentru a pune în valoare originile Transilvaniei și în special pentru perioada Halloween la sfârșitul lui octombrie.

În prezent discutăm cu un distribuitor din Marea Britanie pentru a exporta acest gem de produse în 2015. În octombrie, vom vizita Whitby în nord-estul Angliei, unde povestea lui Dracula se mută din Transilvania - și tema Dracula este o parte importantă a modului în care orașul este promovat de turism. Aici vom căuta anumite piețe de desfacere pentru unele produse reale din Transilvania. În prezent găsim produsele noastre savuroase din România.

O parte necesară a eforturilor noastre de export este de certificare a siguranței alimentare și în acest sens ne pregătim pentru BRC Global standard de siguranță alimentară. Acest lucru este recunoscut de către toate supermarket-uri și fără această certificare nu vom face progrese cu exporturi.

RAICA V. IOAN IN MEMORIAM

Rândurile de față se doresc a fi un modest laudatio adus profesorului dr. Raica Ioan care a cercetat o parte destul de vastă în domeniul geografiei și istoriei locale de pe întinsul bazin al Târnavelor. Alături de spațiul local valorosul profesor a abordat și subiecte importante din istoria și geografia României dar mai ales a Transilvaniei devenind după părerea noastră unul din cei mai reprezentativi cercetători ai geografiei de pe Târnavă.

S-a născut într-o frumoasă zi de toamnă (octombrie) a „dramaticului” an 1939 într-un sat românesc așezat de Dumnezeu în centrul Ardealului, pe Târnavă Mare, într-o familie de țărani. Micăsasa, căci așa se numește așezarea, este „un sat al Blajului „cum îi plăcea să-l definească profesorul, aflat doar la o aruncătură de băț de acesta, apropiere ce va avea în timp o puternică influență asupra sa. Blajul cu mitropolia sa, cu sediile și seminariile de aici, timp de secole a fost garantul și liantul determinant în conservarea latinității românești din zonă. Spre acest centru al „romanității” își va îndrepta pașii puil de ardelean după absolvirea școlii primare din sat unde va urma cursurile renumitului Liceu „Iacob Mureșanu”. Înclinațiile spre geografie l-au determinat să se înscrie în anul 1961 la Facultatea de Geografie din cadrul Universității Babeș Bolyai din Cluj Napoca, pe care o finalizează în anul 1965. Dorința de aprofundare a istoriei naționale, dorința de a cunoaște cât mai multe date din istoria Transilvaniei îl determină să se înscrie și la Facultatea de Istorie din Cluj pe care o termină în anul 1969. Aici va intra în contact direct cu marii profesori universitari ai timpului din Cluj - D. Protase, H. Daicoviciu, N. Lascu, C. Mureșan și alții ale căror cursuri le-a audiat cu deosebit interes în timpul studiilor universitare. Marea pasiune pentru geografie care l-a urmărit mereu, îl îndeamnă pe profesorul Raica să se prezinte în anul 1975 la Universitatea din București pentru a participa la concursul de admitere la doctorat, într-o vreme când acest fapt era apanajul exclusiv al cadrelor din institutele de învățământ superior. Este admis, și după un număr de 8 ani, în urma unei activități remarcabile de cercetare în teren și parcurgerea unei bogate bibliografii, în anul 1983 va susține teza de doctorat cu titlul „Satul din Podișul Târnavelor pe villafranchian” coordonator al lucrării fiind reputatul academician V. Tufescu.

Cea mai frumoasă și laborioasă activitate a desfășurat-o însă la Liceul St. L. Roth din Mediaș în perioada 1970 – 2002. Aici s-a bucurat de stima colegilor, precum și a mai multor generații de elevi, având profilul unui dascăl model, de o înaltă ținută intelectuală și morală, o figură emblematică în conștiința posterității. A trecut cu demnitate de la o epocă la alta, de la starea de exil spiritual (cum a fost până în anul 1989) la una de înălțare, dintr-un mileniu într-altul. Nici urmă de rutină și de formalism în acțiune. După obținerea titlului de doctor în Geografia Economică a lumii este promovat în anul 1991 în lumea universitară devenind titular al Facultății de Ecologie, Universitatea Lucian Blaga Sibiu, unde va preda cursul de Geografia dinamică și cel de Geografia peisajelor.

Profesorul Raica și-a împletit cei peste 40 de ani de activitate didactică de la liceu și facultate cu o îndelungată perioadă de cercetare științifică de excepție pentru Mediaș publicând mai multe lucrări și studii de referință în volum care se impun prin importanță, valoare și recunoaștere. Menționăm:

1. Geografia economică a lumii, vol. I și II (curs universitar în sinteză pentru studenții I.D.)

2. Mediaș - natură, istorie, economie, Editura Tipomur, Tg. Mureș, 1994.

3. Wahrheiten über Sachsen und Nachbarschaften im Kokelthal, Editura Tipomur, Tg. Mureș, 1995

4. Regiunea Târnavelor – natura și habitat (în colaborare cu Adrian Raica), Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu 2000

5. Mediaș – Terra Mediensis - (sinteză monografică). Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu 2004

6. Micăsasa (sinteză monografică) - Mediaș 2010

A lăsat prin munca sa „târnavenilor” mai multe cărți despre ei și despre locurile din care s-au plămădit, oferind o imagine cât mai reală a cadrului fizico-natural și ardelanismului de pe Târnavă.

Redactarea acestor lucrări nu a fost deloc simplă dacă ne gândim la multitudinea de izvoare pe care profesorul Raica le-a consultat într-o complexă zonă multiculturală. Un susținut și permanent sprijin în traducerea documentelor a primit din partea soției sale Raica T., o foarte bună profesoară și un germanist de excepție.

La toate cele scrise se mai adaugă numeroase studii și comunicări publicate printre care amintim:

1. Ecologia culturii viței de vie pe versanții sud-estici după calculul bilanțului radiativ Kempfert Morgen, Sesiune de comunicări științifice a Universității București, 1981 S.B.

2. Sferosideritele și liniile de tip Blackband în afirmarea evoluției economice și istorice la români (studiu interdisciplinar), în „Interferențe” (publicația Catedrei de istorie și științe umane, Mediaș 2002)

3. Mediaș pe hartă și în date (îndreptar turistic și comercial), Editura Tipomur, Tg. Mureș 1992

Profesorul Raica este autorul unui impresionant număr de studii în reviste de specialitate, articole în reviste, articole omagiale sau comemorative, articole de popularizare, recenzii, precum și câteva zeci de conferințe publice, conferințe cu profesorii la diverse întâlniri, interviuri și expuneri la radio și, mai ales, la televiziune.

A fost prezent la multe dintre manifestările culturale de la Mediaș, Sibiu, Moșna și alte localități de unde organizatorii și-au exprimat de multe ori recunoștința și mulțumirea pentru participarea distinsului profesor care a avut întotdeauna intervenții de excepție.

Pentru remarcabila sa activitate pusă în slujba școlii și a cercetării geografice, profesorul Raica Ioan a fost trecut în cartea „Geografi romani a” pagina 145, Editura Univ. București 2004, iar în anul 2013 post mortem a fost făcut cetățean de onoare al Mediașului.

Nu pot încheia aceste rânduri fără a spune că profesorul doctor Raica Ioan a fost **UN OM** adevărat care prin harul și scrierile sale despre Regiunea Târnavelor, va ajuta generațiile de azi și de mâine să-și cunoască rădăcinile și să respecte cu sfințenie istoria națională și locală. Ar fi împlinit în luna octombrie 2014 vârsta de 75 de ani, dacă după o scurtă suferință, nu ar fi murit în toamna anului 2011. Profesorul Raica unanim apreciat și acceptat ca cetățean important al locului prin valoarea sa, s-a autoînscris în anele istoriei locale și, în același timp, în galeria cercetătorilor geografi valoroși ai țării.

Prin creația și modelul de viață al acestei personalități Mediașul, Moșna și toate localitățile din Bazinul Târnavelor s-au putut face mai bine cunoscute în țară și, de ce nu, în lume, sporind cum îi plăcea să spună, prestigiul ardeleanului de pe aceste meleaguri.

Moșna – 11 octombrie 2014

prof. Șotropa Ionel

Asociația Vecinătățile Moșnei

Asociația Vecinătățile Moșnei roagă pe toți tații de vecinătate să sprijine elaborarea unei lucrări despre MOȘNA, lucrare care să cuprindă date cât mai actuale despre activitatea vecinătăților. Menționăm că sprijinul Dvs. este strict necesar în efortul asociației de a include „VECINĂTĂȚILE” în Patrimoniul Cultural Imaterial UNESCO.

Mulțumim public d-lui Hans Reinerth pentru sprijinul domniei sale în reconstituirea trecutului vecinătăților locale. Îi mulțumim și-i dorim mult succes în activitate, așteptându-l să revină pe meleaguri sibiene.

Marius Halmaghi

LA SLĂNINĂ, ÎN TURN

Nu aveau nevoie de frigidere, combine sau camere frigorifice. Vorbim de sașii de odinioară care au descoperit între zidurile bisericilor – cetăți cele mai bune locuri de păstrare a slăninii. Și așa au ajuns să păstreze slămina în turnuri de apărare și așa au ajuns turnurile să poarte denumirea de Turnul Slăninilor.

Un turn de apărare numit Turnul Slăninilor. Pentru cine nu cunoaște câte ceva despre bisericile fortificate din Transilvania și nici despre civilizația de odinioară a sașilor, existența unui turn de apărare, turn al slăninilor poate părea o ciudățenie. Dar nu e deloc așa, iar astfel de turnuri au existat și există încă. E adevărat însă că nu-și mai îndeplinesc rolul de Turn al Slăninilor.

Turnuri ale Slăninilor existau odinioară în mai toate bisericile fortificate ridicate de etnicii sași. Erau de fapt turnuri de apărare obișnuite, prevăzute cu guri de tragere; însă în ele localnicii își depozitau slămina. De cum slămina era gata pregătită, afumată, sărată, s.a.m.d. tablele groase, albe de slănină luau drumul cetății. De ce? Pentru că aici erau asigurate cele mai bune condiții de păstrare: zidurile groase asigurau temperaturi scăzute, chiar și în zilele toride de vară, iar gurile de tragere asigurau ventilația. Așa se face că sașii au transformat turnul de apărare într-o adevărată cameră frigorifică, unde slămina stătea până la Crăciunul următor fără să se râncezească.

Imensul spațiu frigorific era administrat după reguli bine stabilite și respectate de toți membrii comunității. Fiecare familie avea un cui sau un colțișor unde își putea atârna tablele de slănină. Pe soric, fiecare făcea un semn sau își puneia inițiale ca nu cumva să greșească tabla de slănină.

De furt nu putea fi vorba, din două motive. În primul rând toți sașii mergeau în același timp să-și facă noi provizii. În multe sate, clopotele de sâmbătă seara erau semn că

oamenii pot să meargă să ia din slănină; în alte locuri ziua cu pricina era miercurea sau duminica. Apoi, cel care avea în grijă cetatea, trecea în catastif fiecare bucată de slănină tăiată. În al treilea rând fiecare om își aplica „ștampila” după ce tăia, adică făcea un semn cu boia sau cu cuțitul și, în consecință, era imposibil ca orice jinduire la slămina vecinului să nu fie rapid observată.

Inspirat de articolul doamnei Maria Spătariu apărut în ziarul Tribuna din 20 martie 2014, articol reprodus mai sus parțial, îmi permit să mai adaug câteva lucruri legate de Moșna. În anul 2002 directorul Muzeului Mediaș domnul Weber Peter în urma unei interesante discuții avute cu mine pe tema reaprinderii interesului pentru vizitarea muzeelor și bisericilor cetăți, a sugerat că ar fi interesant de încercat ca turistul român sau străin, după vizitarea bisericii fortificate din Moșna, să fie invitat în Turnul Slăninilor unde s-ar putea organiza pentru doritori o degustare cu slănină sau produse tradiționale.

Mergând pe această idee din anul 2002 și până în prezent au fost organizate nenumărate întâlniri cu diferite personalități din România sau străinătate dar și cu nenumărați turiști. De fiecare dată, după prezentarea istorică, finalul în acest turn a fost un real succes și toată lumea a fost de acord că fiecare biserică fortificată poate folosi Turnul Slăninilor pentru degustarea produselor tradiționale locale.

Administratorul cetății de azi doamna Rempier Marianne a mers chiar mai departe adăpostind table de slănină în turn iar foarte mulți dintre cei care vizitează și solicită acest produs turistic sunt din ce în ce mai mulțumiți. Așadar slămina, pita de casă, ceapa roșie, brânza, vinul și, de ce nu, rachiul local sunt produse foarte bune de vândut tuturor turiștilor iubitori de turism cultural.

*Maria Spătariu
prof. Șotropa Ionel*

E toamnă iar.

*E toamnă iar
Și brumărelul a sosit
Livezile s-au vestejit
Și totul pare adormit.*

*Iat-o colo sus pe dealuri
Aducând pământului
Ploi și rouă și răcoară
În bătaia vântului
S-a ivit în zare „Toamna”*

A opta ediție a Festivalului Verzei din comuna Moșna o întâmpinăm și sărbătorim și-n acest an cu mult drag și satisfacții majore, după ce cea mai mare parte din produsele pământului au fost culese și depozitate.

Varza tradiționala legumă ce se cultivă pe raza comunei Moșna, pe lângă calitățile nutritive incontestabile pe care le posedă, se mai folosește și ca ingredient curativ în unele boli, cum ar fi: boli ale ficatului, anemie sau ulcer. Frunzele de varză, se folosesc în caz de arsuri, crăpături ale pielii, eczeme, ulcer varicos. În caz de colici hepatice sau biliare fitoterapeuții recomandă cura de suc proaspăt de varză unul – două pahare pe zi, timp de o lună. În cazul ulcerului gastric se recomandă sucul de varză, care are un conținut ridicat în glutamină, un aminoacid cu care se hrănesc celulele căptușesc stomacul și intestinul subțire. Se folosește un litru de suc proaspăt timp de două săptămâni, dimineața, la amiaz și seara dar și înainte de culcare. Pentru a preveni aceste afecțiuni fitoterapeuții recomandă consumul a 300 gr salată de varză zilnic timp de trei luni, urmat de o lună de pauză. Menționez că verzei, în popor, i se mai zice „LEACUL SĂRACILOR”

O altă cultură - pe lângă varză – cu care s-au mândrit și se mai mândresc și azi un număr mai puțini de gospodari, din comuna Moșna – a fost și este cultura viței de vie. Ca în multe alte comune și în comuna noastră s-au distrus frumoasele terase de vie din Țundru și din alte hotare.

Cu toate acestea pentru a nu se pierde tradiția și mai ales pentru a avea un vin bun de calitate autohtonă, mai sunt unii gospodari care cultivă vița de vie. Aș numi aici pe dl. Banea Ion din Moșna, nr. 254, împreună cu buna lui soție Rodica. Acest om harnic și cu

frica lui Dumnezeu, este un bun gospodar și un creștin ortodox desăvârșit care cultivă „vița devie” în hotarul „Colnici”. A muncit ani la rând pământul cu caii, iar acum pentru a fi în pas cu mecanizarea agriculturii, a vândut ce a fost lui mai drag, caii, pentru a-și cumpăra tractor, ușurându-și astfel munca câmpului. Vreau să menționez că pentru calitățile lui de bun gospodar și familist, dl. Banea Ion face cinste comunei Moșna, fiind consilier la Primărie, ținând o strânsă amicizie și colaborare cu dl Roba Eugen, primarul comunei, om de aleasă noblețe și de un caracter deosebit. La rândul ei, soția d-lui Banea Ion, d-na Rodica e o nevastă și gospodină de nota zece. Pentru a vă convinge vă rog să vizitați pivnița familiei Banea, unde doamna Rodica își etalează cu mândrie produsele de toamnă, într-un mod deosebit, începând cu murături variate: castraveți în categorii mici – mari, gogonele, ardei cu varză și altele, apoi salate de tot felul, tocăniță de legume, zacuscă etc. Toate aranjate pe rafturi pe categorii. Privindu-le îți lasă gura apă. Sub rafturi, pe pământ, sunt așezate în mod armonios legumele de bază necesare familiei: morcovi, pătrunjel, țelină, conopidă și varza care urmează a fi pusă la

MUZEUL COMUNAL PROIECT, REALIZARE, VITALIZARE

Ideea unui muzeu comunal la Moșna a existat de multă vreme dar materializarea acesteia s-a putut întâmpla numai în anul 2000. Atunci a existat în comună un curent puternic cultural care a luat inițiativa de promovare a turismului cultural care a vizat pe lângă restaurarea cetății bisericești din Moșna și aspecte edilitare ale așezării.

La inițiativa câtorva locuitori ai comunei s-a demarat prin „Fundatia – pentru o Societate deschisă în România” un proiect cu finanțare rapidă (ian.–sept. 2000) care a vizat și amenajarea unui spațiu muzeal într-un corp din Cetatea bisericească. Responsabilitatea din partea comunei a fost preluată de directorul școlii și administratorul Cetății bisericești și a Casei parohiale evanghelice. Nu se putea realiza acest proiect dacă nu era o înțelegere foarte bună între autorități adică – primărie, biserică, școală. De altfel, această înțelegere locală este cheia de succes prezentă și viitoare pentru salvarea tuturor monumentelor istorice locale. Era punerea în aplicare a gândului marelui pașoptist Șt. L. Roth, de înțelegere între națiuni.

Nu se putea realiza acest spațiu dacă școala nu ar fi pus la dispoziție întreaga zestre istorică adunată de-a lungul timpului de către elevi și profesori.

Spațiul muzeal propus a fost un corp adosat incintei în partea de sud, legat de turnul de poartă. Corpul a fost despărțit prin planșee din grinzi de lemn în parter și etaj, folosite pentru depozitare și spațiu de pod în șarpanta pupitru. Spațiul rezultat la parter a putut a fi amenajat cu piese arheologice descoperite de-a lungul timpului la Moșna.

Spațiul de la nivelul superior a fost amenajat cu piese de dimensiuni mai mici așezate liber în spațiu exemplu: lăzi de breaslă, cărți, documente, fotocopii, fotografii, produse ceramice, căutând să răspundă la întrebările: „Cine au fost, ce au dorit, de ce au plecat sașii din Ardeal?” În spațiul de lângă drumul de strajă și în bastion s-a amenajat un colț cuprinzând tehnica populară. Drumul de strajă a fost reactivat și permite parcurgerea traseului în lungul câtorva goluri de tragere, oferind vizibilitate în spațiul de la nivelul imediat inferior. Atunci muzeul pleca la drum cu următoarele expoziții:

murat. Separat găsești depozitați cartofii, ceapa și fasolea. La Festivalul Verzii, în fiecare an, d-na Rodica aduce tot felul de bunătăți nutritive. Păine de casă, lichiur cu varză, lichiur cu cartofi, prăjitură cu mere și alte produse de patiserie: gogoși, uscățele, etc. Mulțumim lui Ion și Rodica, dorindu-le prosperitate și multă sănătate.

Profit de ocazia acestui eveniment de toamnă, pentru a propune d-lui primar Roba Eugen ca tradiționala întâlnire a sașilor la trei ani (2017) să aibă loc în luna octombrie atunci când e și „Festivalul Verzei”. Pentru sași fiind un eveniment deosebit, privind și vizitând standurile de varză și alte legume, admirând parada carelor pline de bucate, la care sunt înhamăți ca focuși cu ornamente pe ei, vizitând unele gospodării cu tradiții, găsești mai ales „Ecomuzeul” din comună, care este un unicat ctitorit de primul gospodar al comunei: dl. primar Roba Eugen.

Vizitând și admirând toate acestea, sașii își vor aduce aminte de locurile natale și meleagurile copilăriei, trecând inevitabil și prin clipe de nostalgie. Este o propunere d-le Primar decizia urmând s-o luați D-voastră.

Cu ocazia Festivalului Verzei vreau să aduc mulțumiri, sănătate și satisfacții majore pe plan profesional și nu numai: d-lui primar Roba Eugen, care este un om de excepție și încă la doi corifei cu care comuna Moșna se mândrește. Aș numi aici pe dl. director Șotropa Ionel și dna. profesoară Suciuc Felicia, doi oameni titrați care știu să folosească în mod miraculos condeiul și oratoria.

Dacă acest articol l-a început și terminat cu versuri – creație proprie – vreau să știți că inspirația mi-a venit parodiindu-l pe G.

- Arheologie și istorie veche
- Etnografie și istorie săsească
- Etnografie și istorie românească
- Carte, tipărituri, numismatică
- Memoriala Șt. L. Roth

Între timp s-au mai adăugat pentru vizitare un model de clasă veche și un spațiu legat de Turnul Slăninilor.

Din anul 2000 până în anul 2014 muzeul a fost mult ajutat de primărie prin Roba Eugen, de școală și mai ales în ultimul timp de doamna Rempier Marianne revenită din Germania.

În acest moment suntem conștienți că pentru o funcționare și mai bună muzeul are nevoie de o nouă reorganizare, cu atât mai mult cu cât avem în continuare multe piese provenite din donații care așteaptă să fie expuse. Această reorganizare ar trebui să aibă la bază un regulament de organizare și funcționare a muzeului comunal, care să aibă în componența sa reprezentanți specialiști ai bisericii evanghelice, cadre didactice locale, muzeografi specialiști în muzeologie, istorie, etnografie, artă, precum și în domeniul legislativ.

Îndrăznesc să spun că ar fi necesar să fie reluate ideile și judecățile profesorului Petru Ovidiu Dumbrăveanu fost reprezentant al Muzeului Brukenthal cu privire la funcționarea muzeelor rurale.

Revitalizarea muzeului Moșna se poate face și prin faptul că există în acest moment din nou o deschidere totală din partea primăriei, din partea comunității săsești plecată în Germania, din partea comunității săsești și românești din Moșna, din partea episcopului bisericii evanghelice, din partea Muzeului Brukenthal și, nu la urma urmei, din partea școlii. Toate elementele de patrimoniu aparținând unui anumit loc sunt bunuri ale comunităților locale, fac parte din patrimoniul național și nu pot fi predate mai departe generațiilor care vin decât printr-o bună conservare, decât printr-o bună educație culturală, decât printr-o deschidere europeană.

Spiritul lui Roth de înțelegere între națiuni trebuie să guverneze în continuare peste tot și în legătura cu păstrarea valorilor istorice locale.

*Profesor
Șotropa Ionel*

În perioada 1 iulie – 30 noiembrie 2014 se desfășoară în comuna Moșna proiectul

„DREPTUL LA PROPRIETATE”

Scopul proiectului constă în demararea procesului de soluționare a problemelor legate de actele de

proprietate pentru familiile de etnie romă din comuna Moșna cu satele aparținătoare, întăbularea putând rezolva o problemă spinoasă a romilor și anume legalizarea situației locuințelor și terenurilor pe care aceștia le ocupă.

Obiectivul general al proiectului este creșterea calității locuirii și asigurarea drepturilor cetățenești pentru un număr de 200 imobile în care locuiesc cetățeni aparținând minorității rome.

Topârceanu, după două din perlele lui „Rapsodii de toamnă” și „Pruncul”:

*„Privesc cum soarele înseninând natura
Se ridică din ceața dimineții,
Și razele sclipind tremurătoare
Cădeau peste livezi și vii
Pe câmpuri, dealuri și ogoare
Aducând prinos și bucurii.”*

Mulțumiri multe gospodarilor din comuna Moșna, pentru munca asiduă care au prestat-o la câmp, dorindu-le multă sănătate și roade îmbelșugate.

Moșna, la 8 octombrie 2014

*Cetățean de onoare al comunei,
Nae Roman*

Sașii – din nou – acasă, în Moșna

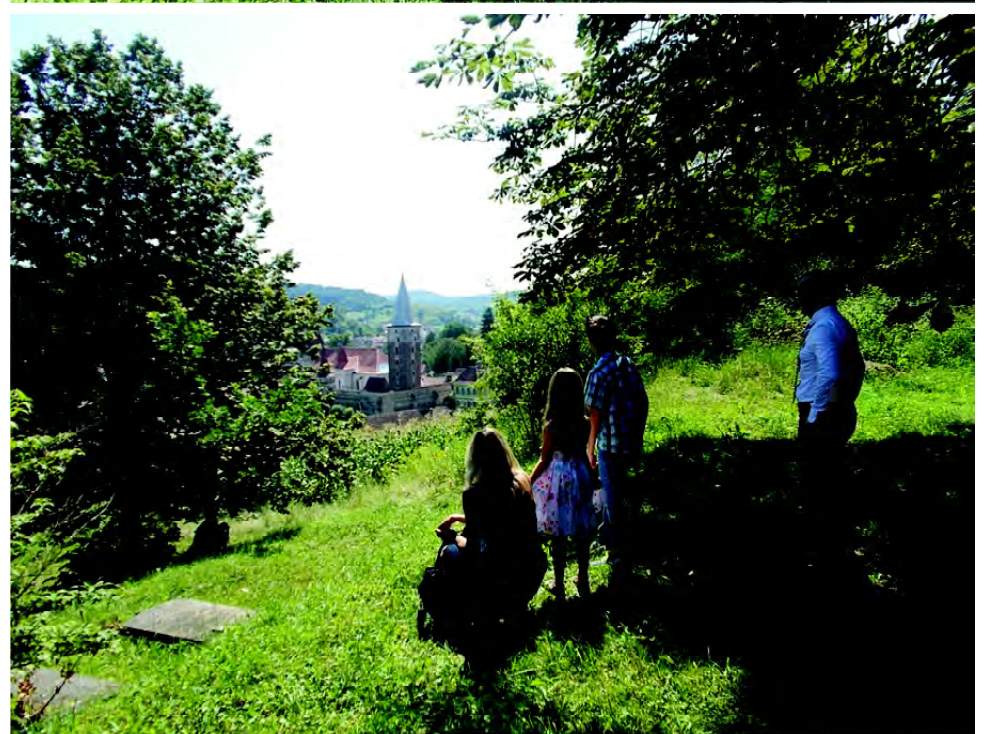
Timp de secole sașii au fost acasă, în Moșna, au desțelenit hotare și au construit un patrimoniu impresionant. Puțini mai știu că primii coloniști veniți au fost atestați la 1280, iar urmașii acestora s-au luptat pentru fiecare bucată de pământ. Moșnenii au împărțit cu medieșenii teritoriul satului Furkeschdorff (aflat între Moșna și Mediaș) dar și hotarul satului Viszsdorff, cu locuitorii satului Alma Vii. Cetatea Meschen a concurat mult timp pentru sediul judeului regal „luptând” cu Mediașul, Biertanul și Șeica. Puțini mai știu că din 1495 Moșna avea dreptul să țină târg de Sf. Gheorghe, iar din 1555 și de Sf. Laurențiu și unul săptămânal. În sec. XVI existau aici 9 bresle, când la Cisnădie erau 8, iar la Biertan – 5. După marile incendii din 1640 și 1771 (când au ars 75 de case săsești și 25 românești) procesul de urbanizare al Moșnei a fost lent, construcțiile de zidărie luând locul celor de lemn și configurându-se Moșna de astăzi. Actuala construcție a bisericii fortificate este opera celebrului meșter pietrar sibian Andreas Lapidica, ridicată în cinstea Sfintei Maria; biserica cetate și casa parohială evanghelică, unde a locuit marele intelectual sas St. L. Roth, ne duc cu gândul la puterea economică și marile ambiții ale comunității săsești din Moșna.

Aproape o săptămână sașii moșneni au rețrăit atmosfera satului natal. Au venit cu copii și nepoți într-un „pelerinaj” de cunoaștere și recunoaștere. Au fost găzduiți în sat la familiile de români prietene și s-au bucurat de fiecare clipă petrecută aici. S-au depănat amintiri și s-au împărtășit speranțe de mai bine și de sănătate. Au vizitat circuitul ecomuzeu din localitate prilej prin care gospodarii și-au prezentat modul de viață, iar primarul Eugen Roba și directorul școlii, Ionel Șotropa, s-au transformat în ghizi veritabili. Școala, biserica cetate și cimitirul au fost locurile atent cercetate pentru a redescoperi emoțiile clipelor petrecute în atâția ani de conviețuire. O conviețuire care a legat prietenii durabile, întreaga manifestare purtând pecetea unor relații solide și foarte strânse. Chiar dacă românilor li s-a dat voie să intre, numai în 1785, în vecinătățile sașilor, atunci ordonându-se ca toți proprietarii de case să participe la adunarea vecinătăților, aceștia au preluat după plecarea sașilor, aceste prime forme de organizare și întrajutorare socială. Dacă până în 1918 erau 7 vecinătăți, organizate pe străzi, acum sunt 8 în Moșna, și câte două în Nemșa și Alma Vii, toate funcționale și organizând activități tradiționale la înmormântări, nunți, etc. Românii mai păstrează chiar și tablele vecinătăților din generație în generație. În memoria

vremurilor petrecute împreună, comuna Moșna, prin primarul Eugen Roba, a dezvelit o placă memorială pe fațada căminului cultural, într-o atmosferă solemnă asistată de preoții celor două comunități – ortodoxe și evanghelice, dar și de oficialitățile prezente. La petrecerea organizată de primăria comunei sala căminului cultural a devenit neîncăpătoare, românii și sașii sărbătorind împreună într-o duminică frumoasă de august. Aici s-au întâlnit interesele comune ale celor două comunități prin semnarea a două declarații ce vor marca destinul Moșnei. Prima declarație sprijină H.C.L. Moșna nr. 15/2013 prin care se inițiază procedurile de evaluare privind includerea bisericii evanghelice în patrimoniul mondial UNESCO – alături de Biertan. A doua declarație adoptată la Moșna, în 3 august, sprijină Asociația Vecinătățile Moșnei și Asociația Ecomuzeu Regional Sibiu privind includerea „VECINĂȚĂȚILOR” pe lista Patrimoniului Mondial Imaterial UNESCO. Toate oficialitățile prezente au semnat susținerea acestor hotărâri istorice, primii fiind primarul Moșnei, al comunei Ilsfeld – Thomas Knödler, senatorul Viorel Arcaș (care a ținut să fie prezent alături de moșneni), preoți și profesori dar și o mare parte din participanții la a V-a întâlnire a sașilor (în Moșna) și sărbătorirea a zece ani de la înfrățirea cu comuna Ilsfeld – Germania.

Cu toții știm că mulți sași regretă plecarea de pe aceste meleaguri, iar revenirea lor le oferă prilejul să revadă locurile copilăriei, dar și să se întâlnească cu adevărate festinuri gastronomice precum cele organizate de comunitatea locală. Experiența celor două festivaluri – al Verzei și al Tradițiilor Culinare – a făcut vestită comuna, iar acum întreaga comunitate a ținut să-și onoreze blazonul și să îmbrace haine de sărbătoare. Nimeni n-a putut să refuze nici invitația lui Nelu Diacu la renumitele lichii de cuptor, făcute chiar în fața oaspeților. Iar când toți sunt uniți susținând dezvoltarea durabilă a comunei, progresul este vizibil. Impresionant efortul financiar al sașilor de a repara și restaura regina instrumentelor muzicale, orga Hesse din Viena, o veritabilă bijuterie a bisericii fortificate din Moșna. De remarcat și efortul primăriei comunei Moșna de a sprijini restaurarea clopotului bisericii, cel care anunță ora și vestește toate evenimentele mari, legate de sașii plecați pe alte meleaguri.

Manifestările s-au încheiat și mulți participanți au ținut să-și împărtășească opiniile și impresiile moștenite într-un chestionar. Hugo Schneider sen. scria: „Comuna Moșna să rămână comună

marcantă pe Podișul Târnavelor”.

Credem că primarul Genu Roba și administrația locală au demonstrat, și cu această ocazie, că românii au moștenit ambițiile primelor generații de coloniști sași, iar la începutul acestui mileniu moștenirea lăsată va fi valorificată în beneficiul întregii comunități locale și al generațiilor viitoare.

Articolul a fost publicat în cotidianul Tribuna, în 5 august 2014, atât în formatul scris cât și online pe www.tribuna.ro (aici fiind consemnate peste 950 de vizualizări și 37 lik-uri) dar și un comentariu semnat Hans Hedrich, pe care ținem să-l reproducem:

„Fie ca acest parteneriat între consătenii de ici și de colo, să aprofundeze reconcilierea după provocările istoriei la cei vârstnici, iar celor tineri să le deschidă noi orizonturi, largirea prietenilor în respectul reciproc și păstrarea valorilor culturale comune care vrând, nevrând, ne leagă de aceste meleaguri atât de îndrăgite”.

Mulțumim cotidianului „Tribuna” și săptămânalului „Informația Săptămânii” - Mediaș – partenerii mass-media ai tuturor manifestărilor din Mediaș (și nu numai).

Marius HALMAGHI

Cu sprijinul conducerii
Primăriei Comunei Moșna:
primar: Eugen Roba,
viceprimar: Marius Rus,
secretar: Emilia Roba

Colegiul de redacție:

prof. Ionel Șotropa, prof. Felicia Suciu,
Hugo Schneider, Nae Roman,
Mihail Stoica, Marius Halmaghi

EDITURA ETAPE SIBIU
Tipar TIPOTRIB

ISSN 2344 – 231X

